

Matricaria recutita L. of Echte kamille

ALGEMENE EN BOTANISCHE INFORMATIE

- Familie: Asteraceae (syn. Compositae) - Samengesteldbloemigen
Naam: Echte kamille (N.), Wild chamomile (E.), Camomille (Fr.)
Soorten: Echte kamille - *Matricaria recutita* L. (syn. *Matricaria chamomilla*)
Valse kamille - *Anthemis arvensis* L.
Schijfkamille - *Matricaria discoidea* DC.
Roomse kamille - *Anthemis nobilis* L. (cultivar met 'dubbele' bloemen)
Moederkruid - *Chrysanthemum parthenium* (L.) SCHULTZ. (syn. *Tanacetum parthenium*)
Teelt, ecologie: Echte kamille is een eenjarig akkeronkruid, zaaien in het najaar of het voorjaar.
Roomse kamille is een vaste plant, te vermeerderen door zaaien en scheuren.

MATERIA MEDICA, GEBRUIKTE DELEN VAN DE PLANT

Chamomillae flos / Matricariae flos

De bloemhoofdjes van Matricaria recutita L., ook van gecultiveerde rassen met grotere bloemhoofdjes.

- Oogst: Bloemhoofdjes bij het begin van de bloei, geplukt met een speciale kam, vooral in de Midden-Europese landen (ook in het wild verzameld).
Bewaren: In goed gesloten potten, buiten invloed van het licht.
Vervalsing: Met andere kamillesoorten. (lit. 1)
Beschrijving: Witte, lintvormige straalbloemen en gele, buisvormige schijfbloemen, op een kegelvormige, holle bloembodem zonder stroschubben.
Reuk: typisch aromatisch, Smaak: aromatisch bitter.

Chamomillae flos romana

De dubbele bloemhoofdjes van Anthemis nobilis L. kunnen ook gebruikt worden, maar zouden minder werkzaam zijn. (?)

SAMENSTELLING, WERKWAME STOFFEN IN DE PLANT

Lipofiele bestanddelen (lossen op in vet):

- ** Etherische olie 0,25-1,50 % (vlg. DAB minstens 0,40 %)
 - chamazuleen 16 % (ontstaat uit matricine door verwarming)
 - L-alfa-bisabolol (20-50 % afhankelijk v/d soort)
 - terpenen (weinig in water, goed in vet oplosbaar)

Oudere olie wordt groen of bruin, verse olie is blauw

Hydrofiele bestanddelen, lossen op in water:

- * Bitterstof 3,00 %
- * Cumarinen (= chamillin)
- ** Flavonoïden o.a. luteolineglucoside, apigenine (in water oplosbaar) (lit. 1)
- * Slijmstoffen tot 10,00 %

Nota's: De werking zowel van de lipofiele als van de hydrofiele bestanddelen afhankelijk.

Hydrofiel: dus waterige extracten (vooral spasmolytische werking).

Lypofiel: dus alcoholische extracten (vooral antiflogistische werking).

FARMACOLOGIE, BESCHRIJVING ALGEMENE WERKING OP HET MENSELIJK LICHAAM

- ** Ontstekingsremmend en wondhelend (azuleen en L-alfa-bisabolol) (lit. 2)
 - Stimuleert de synthese van de prostaglandines, waardoor een ulcusprotectief en curatief effect ontstaat.

- Natuurlijke bisabolol is sterker werkzaam dan synthetische.
- Effect op weefselregeneratie.
- ** Musculotroop spasmolytisch (bitterstof, e.o., coumarinen, flavonen) (lit. 3)
 - Opgewekte spiercontractie door o.a. histamine en serotonine werden door apigenine geremd (Janku).
- * Licht Koortswerend
- * Anti-dysbacterieel: herstelt de darmflora
 - Bacteriostatisch op o.a. gram-positieve Mycobacterium tuberculosis.
 - E.o. remt de toxineproductie van staphylococcen en streptococcen = ontgiftend (lit. 5)
- * Stimuleert de huidstofwisseling o.a. bewezen in dierproeven (lit. 6)
- * Aperitivum (bitterstoffen)
- * Kalmerend effect op het centrale zenuwstelsel (activiteit o.a. bewezen door proeven muizen) Hoge dosering, vooral zeer lang gebruik kan een overprikkeling veroorzaken

Nota: Krampwerend is het sleutelwoord voor de werking van Kamille.

Contra-indicaties: Kan allergische en irriterende huidaandoeningen veroorzaken(?), veel onderzoek, het meeste met andere soorten Kamille, Echte Kamille is weinig of niet irriterend (Hausen).

INDICATIE, HET MEDISCH GEBRUIK, WAAR IS KAMILLE GOED VOOR.

MAAG EN DARMEN (lit. 1, 2, 3, 4 en 5)

- ** Acute en chronische ontsteking van het maagslijmvlies (Rolkuur)
- ** Maagulcus (zie ook Glycyrrhiza)
- ** Colitis met koliek
- ** Darmirritatie met diarree of obstipatie (zie ook slijmstofplanten)
- ** Dysbacterie bv. na antibioticagebruik (Infuus + melksuiker)
- * Darmreiniging (kuur darmspoelingen 37°C)

HUD (lit. 6 en 7)

- ** Huidirritatie, roodheid (compres en zalf)
 - * Geïnfecteerde wonden
 - * Abscessen en furunkels (zie ook Arctium lappa)
 - * Acné (dampbad, lotion of hydrolaat + hormonaalkruiden)
 - * Jeukend en nat eczeem
- | | |
|------------------|---------|
| R. / Matr. Pulv. | 20 |
| Zetmeel en Talk | 70 + 10 |
- * Eczeem, luiereczeem
 - * Impetigo
 - * Allergische dermatosen (ook baden, zie ook kruiden voor de huid)
 - * Brandwonden 1ste en 2de graad, UV-erytheem
 - * Ulcus cruris, doorligwonden
 - * Gordelroos (ook kruiden voor zenuwstelsel: Sintjanskruid, Lavendel, etherische olie)

MONDHOLTE

- ** Stomatitis aphthosa en ulcerosa (spoelingen en gorgelen)
- * Gingivitis, paradontitis
- * Irritatie door tandprothese
- * Foetor ex ore (slechte adem)
- * Problemen doorkomen eerste tandjes (Chamomilla D6)

LUCHTWEGEN

- ** Rinitis, sinusitis, bronchitis, faryngitis (dampbaden + Eucalyptus)
- ** Neusverkoudheid, irritatie neusslijmvlies. (Lauwe kamillethee door neus opsnuiven)

- * Hooikoorts
- * Griep
- * Bronchiaal astma bij kinderen

ANAAL

- * Ontstoken aambeien
- * Anaaleczeem, anaalfissuren
- ** Pruritus ani (zitbaden)

VAGINAAL

- ** Vaginitis, vulvitis

R. / Matric. fl.	33	
Salviae fol.	33	
Alchemillae hb.	33	Bereiding: inf. 2 eetl. / 1 l / 10'.

Gebruik: Spoelingen en zitbaden.
- ** Pruritis vulvae.
- * Witte vloed (leucorroe)
- * Na bevalling (ontsmettende zitbaden)
- * Menstruatie gepaard met kramp en pijn (zie *Potentilla anserina*)
- * Dysmenorhoe.
- * Beginnende menstruatieproblemen in de pubertijd van psychische aard (gevoelig, angstig)

R. / Matric. fl. (Kamillebloemen)	60	
Melissae fol. (Melisseblad)	40	Bereiding: infuus 10'.

OGEN

- * Rode vermoeide ogen (zie ook Venkel en Ogentroost)
- * Conjunctivitis (bindvliesontsteking).

HAAR

- * Haarblonderend middel

ZENUWSTELSE

- * Rustgevend vooral voor kinderen in combinatie met Melissa en Hypericum

RECEPTUUR, HOE EN IN WELKE HOEVEELHEDEN WORD KAMILLE GEBRUIKT.

Infuus: 1 koffielepel tot 1 eetlepel kamillebloemen / kop 10'

Dosering: 1-2 koppen 3 x daags 1 u vóór eten
1 eetlepel = ± 2,50 g, 1 koffielepel = ± 1,00 g

Pulvis:	R. / Matr. Cham. pulv. fl.	750 mg	Bereiding: Vers gemalen + suiker
	Saccharum	250 mg	Dosering: 2 tot 6 x d. 1 u vóór eten

SPECIES:	R. / Matric. cham. (Kamillebloemen)	20	
	Foeniculi fr. (Venkelvruchten)	20	
	Althaeae rad. (Heemstwortel)	20	
	Agropyron rhiz. (Kweekgraswortel)	20	Bereiding: inf. 20-30'
	Glycyrrhizae rad. (Zoethoutwortel)	20	Indicatie: maagzweer

Species 'ad cataplasmata' (DAB VI en Helv. V)

R. / Matric. cham. fl.	20	
Althaeae pulv. fol.	20	
Malvae pulv. fol.	20	Bereiding: 1 eetl. mac. 30' + dec. tot brij
(Melliloti pulv. hb.	20)	Indicaties: abces, furunkels
Lini pulv. sem.	20 (40)	Gebruik: warm toepassen

Species 'ad gargarisma' (Pahlow) om te gorgelen of om te spoelen

I.	R. / Matric. cham. fl.	50
	Salviae fol.	50
II.	R. / Matric. cham. fl. (Kamillebloemen)	33
	Tormentillae rad. (Tormentilwortel)	33
	Tussil. farf. fol. (Klein hoefblad)	33

Species infantum (Wiener Vorschrift) mengsel voor kinderen

R. /	Matric. cham. fl.	12,5	
	Foenic. fruct.	12,5	
	Althaeae rad. (heemstwortel)	25	
	Glycyrrhizae rad (zoethoutwortel)	25	
	Agropyron rhiz. (kweekgraswortel)	25	Indicatie: Kalmerend kinderen

Species carminativae (Weiss) gasverdrijvend middel voor de darmen

R. /	Matricaria fl.	50
	Carvi fr.	10
	Foeniculum fr.	10
	Menthae piperita fol.	30
R. /	Matricaria fl. (Kamillebloemen)	25
	Carvi. fr. (Karwijzaad)	30
	Menthae fol. (Muntblad)	20
	Calami rhiz. (Kalmoeswortel)	15
	Valerianae rad. (Valeriaanwortel)	10

Kamille-olie (Valnet)

R. /	Matric. fl.	20	Bereiding: 2 u verwarmen bain marie,
	Olijfolie	100	event. kamferolie toevoegen.
			Indicaties: reuma - en jichtpijnen

GESCHIEDENIS EN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

- Galenus zegt dat Egyptenaren Kamille als toegewijd aan zon zagen en tegen koorts gebruikten.
- Dioscorides meldt ook gebruik tegen koorts.
- N. Lémery - 1667: Verzachtend, carminatief, pijnstillend voor menstruatieproblemen.
- Lieutaud - 1766: Spasmolyticum, koortswerend, tegen jicht- en reumapijnen.
- Dr. Cazin - 1876: Traité pratique et raisonné des plantes médicinales. Bij de beste toniserende, kalmerende, koortswerende en spijsvertering-bevorderende kruiden.
- Caujolle en Duitse school: E.o. bactericide tegen Prot. vulg., azuleen 1 / 2000 bactericide bij sommige Staphylococcen.
- Galenus (Volgens P. Nylandt.): *'Is verwarmende en verdrogende in de 1ste graad / ontdoende / verterende / pijnstillende.'*
- Dodonaeus: *'Voor Buyckpijn ende om de Maandstonden te verwekken.'* (Bloemen in bier of wijn gekookt.)
- P. Nylandt: *'Voor Graveel en pijn in de blaas, voor buikpijn der kleine kinderen, voor oude hoofdpijn, voor zwellingen en pijn in de leden.'*

Referenties Echte kamille.

1. H. Becker e.a.: Over flavonoïden. Dtsch. Apoth. Ztg. 121/1285 - 1981.
2. V. Jakovlev e.a.: Over de antiflogistische werking van alfa-bisabolol, chamazuleen en matricine. Planta med. 49/67 - 1983.
3. V. Achterrath-Tuckermann e.a.: Over de musculotroop-spasmolytische werking van de flavonoïden en alfa-bisabolol. Planta med. 39/38 - 1980.
4. O. Isaac, K. Thiemer: Antiseptische en ulcusprotectieve werking van alfa-bisabolol. Arzneim. Forsch. 25/1352 - 1975.
5. M. Kienholz: Ontgiftende werking van bacterie-toxinen. Dtsch. Apoth. Ztg. 102/1076 - 1962.
6. K. Thiemer e.a.: Invloed op de huidstofwisseling. Arzneim. Forsch. 23/756 - 1973.
7. R. Della Loggia e.a.: Kamille-flavonen, (apigenine, luteoline) hebben een lokaal ontstekingswerende werking gelijk aan Indometacine (door crotonolie geïnduceerde dermatitis bij muizen). Prog. Clin. Biol. Res. 213/481 - 1986.
8. H. Schilcher: Die Kamille. Wiss. Verlagsges. Stuttgart - 1987.